

Nr. 6 prijs € 3,90
juli 2008

TUIN & CO *

22X

DE HOOGTE IN!
Klimmers in alle variaties

WIE HEEFT
DE MOOISTE
TUIN VAN
NEDERLAND?
Doe mee en win 2000,-!

10 PAGINA'S!

De overweldigende rijkdom van HORTENSIA'S

KIJKTUIN OP KLEIGROND

+ speciale composttips

HET GEHEIM VAN DE VLINDERTUIN

De deskundige: 'Wil je een kroeg of een hotel?'

* TUINPAREL AGAPANTHUS * BUXUS STEKKEN * METAMORFOSE * SCHADUWMAKERS

Het geheim van de **VLINDERTUIN**

Distelvlinder

Atalanta

Ineke Koopmans, medewerker
Communicatie & Educatie van
De Vlinderstichting

Vlinders in de tuin, wie wil dat nou niet? Die prachtige kleuren, die adembenemende tekeningen... Een interview met Ineke Koopmans van De Vlinderstichting én tal van vlindertips.

Eerst: hoe gaat het eigenlijk met de vlinders in Nederland?

Ineke Koopmans: "Niet zo goed. Neem alleen al de dagvlinders. Waren er 50 jaar geleden nog 70 soorten, nu zijn dat er – mede door het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen en door de toenemende bebouwing – nog maar 53. Aan de andere kant gaat het gelukkig wel goed met het boomblauwtje, de gehakelde aurelia en de koninginnenpage. We denken dat dit te maken heeft met de klimaatverandering. Neem zo'n koninginnenpage, die kwam alleen in Limburg voor. Tegenwoordig zie je 'm door het hele land. Het is ook een 'mobiele vlinder': hij kan ver vliegen. Je hebt ook soorten die dat niet kunnen en echt gebonden zijn aan hun leefgebied."

Hoe oud kunnen vlinders worden?

"Dat verschilt per soort. Oranjetipjes bijvoorbeeld zijn de hele winter een pop. Ze vliegen rond Koninginnedag, leggen na twee weken eitjes en gaan dood. De rupsen verpoppen alweer rond half juni. Vlinderoverwinteraars – vlinders die niet als eitje, rups of pop, maar als vlinder de winter doorkomen, zoals citroenvlinder en dagpauwoog – worden het oudst: een jaar."

En wat heb je zelf met vlinders?

"Toen ik bij De Vlinderstichting begon, wist ik eigenlijk heel weinig van vlinders. Maar tegenwoordig kijk ik zelfs tijdens het fietstochtje naar de supermarkt om me heen welke vlinders ik zie. Gaandeweg heb ik veel over vlinders geleerd, en ik leer nog elke dag bij. Alleen al het feit dat als je erop gaat letten er ook van alles te zien is, vind ik fascinerend. En wat ik ook

leuk vind: door mijn enthousiasme zijn mijn huisgenoten, familie en vrienden inmiddels ook besmet met het 'vlindervirus'."

Welke soorten vlinders kun je in de tuin verwachten?

"De meest voorkomende zijn atalanta, bontzandoogje, boomblauwtje, citroenvlinder, dagpauwoog, gehakelde aurelia, klein koolwitje, kleine vos en oranjetipje. Er zijn ook soorten, de zogenaamde 'specialisten', die heel specifieke eisen stellen aan hun leefgebied, zoals aan waardplanten. Deze komen eigenlijk alleen in de natuur voor. Vaak zijn het ook geen mobiele vlinders."

Hoe kun je vlinders naar je tuin lokken?

"Aan wie vlinders in de tuin wil, vragen wij altijd: wil je een kroeg of een hotel? Als je een kroeg wilt, heb je nectarplanten nodig waaruit ze kunnen drinken. Wil je een hotel, dan moet je naast nectarplanten ook waardplanten hebben voor de rupsen, en kan hun voortplantingscyclus in je tuin plaatsvinden. Overigens zijn rupsen wel kieskeurig. De meeste lusten meerdere soorten planten, maar je hebt er ook die maar één plantensoort willen eten."

Wat zijn ideale nectarplanten?

"In ieder geval vlinderstruik (*Buddleja*), ijzerhard (*Verbena bonariensis*), koningin- of leverkruid (*Eupatorium*), damastbloem (*Hesperis matronalis*) en hemelsleutel (*Sedum telephium*). Het leukste is om de beplanting zo te kiezen, dat je vlinders het grootste deel van het jaar nectar kunt aanbieden. Er zijn ook

Oranjetipje

Citroenvlinder

Klein koolwitje

Ineke Koopmans: 'Onze eerste vraag is altijd: wil je een kroeg of een hotel?'

trekvlinders, zoals atalanta en distelvlinder, die aan het eind van de zomer naar Zuid-Europa vliegen om daar te overwinteren. Met hemelsleutel, een plant die bloeit in augustus en september, kunnen ze dan nog even bijtanken."

En ideale waardplanten?

"**Klimop** (*Hedera*), de waardplant van het boomblauwtje, maar die bloeiend ook nectar aan andere vlindersoorten levert. **Vuilboom of sporkehout** (*Rhamnus frangula*), de waardplant van de citroenvlinder en waar eveneens andere vlindersoorten op afkomen voor de nectar. **Grote brandnetel** (*Urtica dioica*), de waardplant van atalanta, dagpauwoog, distelvlinder, gehakkelde aurelia en kleine vos, een plant voor in een verlaten hoekje of om af te knippen en in een emmer te laten staan. Alle soorten **kool** (de waardplant van het koolwitje). En tot slot: **pinksterbloem** (*Cardamine pratensis*), de waardplant van het oranje-tipje."

Waar kun je nog meer op letten?

"Omdat vlinders koudbloedig zijn, zijn beschutte plekjes uit de wind en in de zon essentieel. Die krijg je bijvoorbeeld door hoogteverschillen in beplanting te creëren, en zuidhellinkjes. Bied vlinders daarnaast een veilige – ze zijn een prooi voor vogels – en beschutte plek in de winter. Vlinders die als vlinders overwinteren, houden een soort van winterslaap in een schuur, onder een afdakje, tussen afgevallen bladeren... Daarom moet je je tuin ook niet te netjes maken, en gefaseerd opruimen: dan kunnen ze zich verplaatsen.

Overigens ook nog iets wat je absoluut moet laten als je vlinders in de tuin wilt: chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruiken."

Gewoon doen dus, zo'n vlindertuin?

"Je kunt echt wat voor vlinders betekenen als je je tuin vlindervriendelijk maakt. Zelfs als je midden in de stad woont. Nederland is druk, er is veel bebouwing. Vlindervriendelijke tuinen zijn stapsteentjes voor vlinders, oases waar ze even op adem kunnen komen. Daarnaast is er nog een voordeel. Omdat een vlindervriendelijke tuin een natuurvriendelijke tuin is, zullen ook dieren als hommels en bijen aangetrokken worden. En dat is mooi meegenomen."

VLINDERHUIS

In deze kast kunnen vlinders de nacht doorbrengen en overwinteren. Prijs excl. verzendkosten € 12,99 (www.vivara.nl, 0478-51 79 60).

LEKKER, EEN ROTTE APPEL!

Atalanta's en dagpauwogen zijn ook gek op rottend fruit als appels en pruimen. Laat van de boom afgevallen fruit gewoon op de grond liggen, of leg fruit op een voedertafel.

TROPISCHE VLINDERS

Voor tropische vlinders is het veel te koud in Nederland, maar vaak zijn ze wel mooier én groter dan hun Nederlandse soortgenoten. Met eigen ogen zien? Dat kan onder andere in:

- * Dierenpark Emmen in Emmen (vooral Zuid-Amerikaanse en Zuid-Aziatische vlinders): 0591-85 08 55, www.dierenpark Emmen.nl
- * Artis in Amsterdam (vlinderpaviljoen met 1000 tropische vlinders): 020-523 34 00, www.artis.nl
- * Vlindertuin Berkenhof in Kwadendamme (met behalve tal van tropische vlinders ook tropische vogels en beplanting): 0113-64 97 29, www.vlindertuin de berkenhof.nl
- * Vlinder Vallei van de Orchideeën Hoeve in Luttelgeest (de grootste vlindervallei van Europa): 0527-20 28 75, www.orchidee en hoeve.nl

Welke rups hoort bij welke vlinder?

▲▲ Kleine vos

Dagpauwoog ▲▶

◀▲ Gehakkelde aurelia

Koninginnenpage

DE VLINDERSTICHTING

De Vlinderstichting is dé organisatie voor bescherming van vlinders en libellen. Op 22 juni 2008 is het precies 25 jaar geleden dat de stichting werd opgericht, en dat wordt gevierd! Dit jaar staat bol van activiteiten en feestelijkheden, zoals een fotowedstrijd, een vlinderwandelevenend en een waarnemersdag. Ook is in maart het geheel vernieuwde 'Vlindernet' (www.vlindernet.nl) gelanceerd. Hierop vindt u informatie over alle in Nederland voorkomende dagvlinders en macronachtvlinders. Ofwel: alles over uiterlijke kenmerken, biologie, ecologie en verspreiding van ruim 900 soorten, compleet met foto's van de vlinder, de rups, eventueel pop en ei, en binnenkort ook van waardplanten en habitat. En of dat nog niet genoeg is: met een rupsenzoeksysteem en een vlinderzoeksysteem kunt u zelf proberen uit te zoeken welke soort u gezien hebt.

Voor o.a. een actueel overzicht van alle jubileumactiviteiten: De Vlinderstichting, Wageningen, 0317-46 73 46, www.vlinderstichting.nl.

BRON VAN INFORMATIE

In het boek *Vlinders in de tuin* staat nog veel meer om vlinders in de tuin én op het terras of balkon te krijgen. Compleet met informatie over de levenswijze van diverse soorten vlinders. Rijk geïllustreerd met tekeningen en foto's. Opnieuw uitgebracht ter ere van het 25-jarig jubileum van De Vlinderstichting. Prijs € 11,50 (inclusief verzendkosten), te bestellen via De Vlinderstichting.

